

Moorden op Filippijnse advocaten

‘Cliënten willen dat advocaten ook buiten de rechtszaal ruzie maken’

Midden juni onderzochten acht rechters en advocaten de achtergrond van de moorden op Filippijnse advocaten en rechters.¹ Ze spraken met slachtoffers, nabestaanden mensenrechtenorganisaties en leger, politie en justitie.

Gerrard Boot en Judith Lichtenberg²

De moeder van een advocate die op 34-jarige leeftijd werd vermoord vertelde dat zij en haar man voortdurend in angst hadden geleefd, omdat hun dochter telefonisch werd bedreigd en in de gaten werd gehouden door militairen. Ook ontving ze tweemaal een doos met een zwarte band er omheen met de boodschap dat ze binnenkort niet meer zou leven. De moeder was helemaal uit het zuiden naar Manilla gekomen om ons haar verhaal te doen. Ze hoopte op gerechtigheid voor haar dochter en andere slachtoffers. Tegenover ons durfde ze voor het eerst te vertellen dat ze onlangs ook zelf was bedreigd vanwege haar rol in de strafzaak van haar vermoorde dochter.

AANTAL VEROORDEELDEN IS NUL

Daarna spraken we met Jobert Pahilga. De bedreigingen aan zijn adres waren dermate serieus geworden dat hij al twee weken niet meer thuis sliep en zijn werk vanuit internetshops verrichtte. De volgende dag hoorden we dat Pahilga zo concreet was bedreigd dat hij was ondergedoken.

De weduwe van een afgelopen oudejaarsdag vermoorde rechter vertelde dat haar man vroeger advocaat was geweest en toen talloze bedreigingen had ontvangen. Dat had zijn werk niet beïnvloed, totdat er een aanslag op zijn dochter werd gepleegd. Daarna verhuisde het gezin naar Manilla waar hij rechter werd. Als rechter behandelde hij controversiële zaken, bijvoorbeeld die waarbij een militair in verband met ge-

De missie heeft duidelijk gemaakt dat het leven van bedreigde advocaten en rechters kan hangen van internationale aandacht voor mensenrechtenschendingen omdat de Filippijnse overheid daarvoor gevoelig is. Met uw steun kan de Stichting Advocaten voor Advocaten onze Filippijnse beroepsgenoten blijven helpen. Op <http://www.stichtingadvocatenvooradvocaten.nl> leest u hoe u donateur wordt.

De leden van de missie temidden van hun Filippijnse gastheren en gastvrouwen

pleegde fraude zijn decoraties moest inleveren. Of hij vanwege deze, of een andere zaak werd vermoord, was onduidelijk. Wel hadden de bureaus die getuige waren geweest van de moord de weduwe verteld dat degenen die nu waren opgepakt, niet degenen waren die zij als daders hadden herkend. De weduwe wordt in de strafzaak van haar vermoorde echtgenoot niet bijgestaan door een advocaat. Schuchter erkende ze dat zij en haar vijf kinderen het niet breed hebben en omdat ze ervan overtuigd was dat de rechtszaak tot niets zal leiden wilde ze geen geld verspillen aan een advocaat. Het aantal veroordeelden in de moordzaken is inderdaad nul.

De ervaringen die we opdeden in de gesprekken met de autoriteiten, liepen uiteen. De hoogste militaire aanklager vond de situatie ‘niet alarmerend’. Toch ontkende hij niet dat er sinds 2001 ten minste 13 advocaten waren vermoord, maar ‘cliënten willen nu eenmaal dat hun advocaten ook buiten de rechtszaal ruzie maken’.

Ook een civiele aanklager reageerde afhoudend. Hij kon niets doen omdat de politie geen van de moordzaken bij hem had aangebracht. De Chief Justice van de Supreme Court en de Filippijnse Mensenrechtencommissie uitten wel hun bezorgdheid, maar legden uit dat hun mogelijkheden om iets te doen, beperkt waren. Om de moordzaken op te kunnen lossen moesten volgens de mensenrechtencommissie getuigen beter worden beschermd, maar daarvoor was meer geld nodig.

Advocaat Jobert Pahilga

VOOR DE CAMERA'S

Het einde van de missie kende een drietal onverwachte wendingen. Zo bleek dat we van het ministerie dat over de bijzondere opsporingsprogramma's gaat, niet een ambtenaar maar de minister zelf te spreken kregen, en wel anderhalf uur, in plaats van het geplande kwartier. Vervolgens hoorden we van onze gastheren dat de gastorganisatie CODAL door een generaal die we de vorige dag hadden gesproken op tv als ‘communistisch’ was bestempeld. Daardoor was de situatie voor leden van de organisatie nog gevaarlijker geworden.

Een laatste verrassing was Pahilga's verschijning op onze afsluitende persconferentie. Voor de tv-camera's vertelde hij over de aan hem geuite bedreigingen. Voor hem en andere bedreigde advocaten en rechters is deze publiciteit een vorm van bescherming, omdat zij nu in ieder geval niet meer ongemerkt kunnen verdwijnen.

NOTEN

- 1 De acht deden dit op uitnodiging van de Filippijnse organisatie CODAL. De fact finding missie was georganiseerd door de Stichting Advocaten voor Advocaten in samenwerking met Advocaten zonder Grenzen.
- 2 Advocaat resp. executive director stichting Advocaten voor advocaten, beiden leden van de missie